

Aluehallintovirasto

Itä-Suomi

PÄÄTÖS

Nro 58/2021

Dnro ISAVI/833/2018

Julkaisupäivä

21.5.2021

ASIA

Pengertien rakentaminen Pyhäselän Saunasaareen ja vesialueen ruoppaus, Liperi

HAKIJA

Rauha Koistinen perustettavan tiekunnan lukuun

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE

puh. 029 501 6800

www.avi.fi/ita

kirjaamo.ita@avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka

Raatihuoneenkatu 5, krs. 6

50100 Mikkeli

Joensuun toimipaikka

Torikatu 36

80100 Joensuu

Kuopion toimipaikka

Piispankatu 1

70100 Kuopio

Postiosoite:

PL 2, 13035 AVI

SISÄLLYS

HAKEMUKSEN VIREILLETULO.....	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
ALUEEN KAAVOITUSTILANNE.....	3
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ	4
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus	4
Vesistötiedot	4
Hankealueen kuvaus ja luontoarvot	5
Vesi- ja ranta-alueiden käyttö.....	5
Suoritettavat toimenpiteet ja tehtävät rakenteet.....	5
Kiinteistötiedot.....	6
Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset	6
Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi.....	7
Hankkeen hyödyt ja menetykset.....	7
HAKEMUKSEN KÄSITTELY.....	7
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN.....	7
LAUSUNNOT	8
MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET.....	9
HAKIJAN SELITYS	11
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	11
Perustelut	11
Sovelletut säännökset	14
Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen	14
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	14
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	14
Päätös.....	14
Päätöksestä tiedottaminen.....	15
MUUTOKSENHAKU	15
Liite	15
ASIAN KÄSITTELIJÄT.....	15

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Rauha Koistinen perustettavan tiekunnan lukuun on 12.2.2018 Itä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa pengertien rakentamiseen Ahosaa-resta Pyhäselän Saunasaareen ja lupaa vesialueen ruoppaukseen Liperin kunnassa. Lisäksi on haettu pysyvää käyttöoikeutta hanketta varten tarvittaviin alueisiin.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 2 § ja 3 §:n 8) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Hankealue sijoittuu Liperin Pyhäselän-Telmonselän rantaosayleiskaava-alueelle. Saunasaaren puoleinen pengertien rantautumisalue on merkitty kaavaan MU-alueeksi, maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja. Merkintää koskevan maankäyttömääräyksen mukaan rakennuslain 31 § 1 momentin mukaan on määrätty, että alueelle ei saa sijoittaa muita kuin maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan ranta-alueiden metsiä on käsiteltävä metsäkeskus Tapion antaman ranta-alueita koskevan metsänhoitosuosituksen mukaisesti. Saarella on lisäksi viisi loma-asuntojen rakennuspaikkaa, merkinnällä RA-1. Ahosaaren puoleinen pengertien rantautumisalue on merkitty kaavaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kunnanvaltuusto on hyväksynyt rantaosayleiskaavan 15.11.1999.

Pyhäselän-Telmonselän rantaosayleiskaavan osassa 1 / 2, Luonto- ja maisemakohteet, Saunasaaren länsipuolella suunnitellun pengertien sijaintipaikalla on kaavaan merkitty kasvillisuudeltaan merkittävä alue. Tieranlahti Saunasaaresta luoteeseen on merkitty linnustoltaan merkittäväksi alueeksi.

Kaavaselostuksessa on Saunasaari-Tieranlahti -alueesta seuraavaa:

Saunasaaren länsipuolella levittäytyy laaja luhta, jota länsipuolella reunustavat patovalli ja saareen kulkeva pengertie. Märän luhdan valtalajeja ovat sarat ja kastikat, reunamilla se vaihtuu Tieranlahteen asti ulottuvaan sankkaan järviruokokasvustoon. Saunasaaren länsireunalla on pieni pajukoinen rantaniitty, jossa kasvaa saroja ja heiniä sekä mm. kurjenmiekkää, peltopähkämöä ja siperiansinivalvattia.

Tieranlahti on pensaikkorantainen ruoikkolahti, jonka avovesialueita peittävät kelluslehtiset. Suojaisella lahdella pesivät silkkiuikku, lapasorsa ja tukkakoskelo sekä noin 5 naurulokkiparia ja kuovipari. Varpuslinnuista

esiintyvät mm. ruokokerttunen, pajusirkku, pajulintu ja lehtokerttu. Saunasaaren luhta on mm. kurjen pesimäreiviä. Ruoikko- ja luhtarannat eivät sovellu rakentamiseen.

Rantayleiskaavan luonto- ja maisemaselvityksen rantaluokituksen mukaan Saunalahden länsipuolen alueella on merkittäviä luonto- ja/tai maisema-arvoja ja Tieranlahden länsiosalla kohtalaisia luonto- ja/tai maisema-arvoja.

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040 ei ole merkintöjä hankealueella.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa pengertie Ahosaaren ja Saunasaaren väliseen salmeen. Tie tulee henkilöautoliikenteelle, ja talviakaan voi tietä käyttää järeämpikin kalusto.

Suunnitellun pengertien pituus on yhteensä 190 metriä. Vesialueella penkereestä on noin 150 metriä ja maa-alueella 40 metriä. Veden vaihtumisen parantamiseksi tien runkoon rakennetaan virtausaukko. Pengertien molemmien puolin virtausaukon edustoille ruopataan virtausreitit. Virtausreittien tavoitteena on vähentää pengertien aiheuttamaa vedenvaihtuvuushaittaa. Virtausaukon ja virtausreittien edustoilta niitetään järviruovikkoa.

Vesistötiedot

Hankealue sijaitsee Vuoksen vesistöalueella Oriveden-Pyhäselän alueella ja siellä tarkemmin Pyhäselän alueen Pyhäselän lähialueella (04.321).

Vesialueen keskialiveden korkeus (MNW) on +75,85 m, keskiveden korkeus (MW) +76,24 m ja keskiyliveden korkeus (MHW) +76,58 m. Kymmenen vuoden välein laskennallisesti toistuva tulvakorko on +77,03 m. Veden korkeus ympäristöhallinnon virallisella mittauspaikalla Arvinsalmessa on ollut 5.11.2018 +76,10 m. Korkeustiedot ovat N2000-järjestelmässä.

Vesisyvyys hankealueella on 5.11.2018 vaihdellut välillä 20–50 cm. Järven pohjan taso on hankealueella välillä +75,75–+75,85 m (N2000).

Ahosaaren ja Saunasaaren väli on umpeenkasvanutta vesijättömaata, josta ei veneellä ole päässyt vuosikymmeniin. Matalan veden aikaan on päässyt kulkemaan jalkaisin. Veden virtausta ei ole ollut kuin hyvin vähäisesti korkean veden aikaan.

Hankealue sijaitsee Vuoksen vesienhoitoalueella. Pyhäselkä kuuluu pinta-vesityyppiin suuret humusjärvet (Sh). Vesienhoidon suunnittelussa Pyhäselän ekologinen ja kemiallinen tila on arvioitu hyväksi.

Hankealueen kuvaus ja luontoarvot

Saunasaaren ja Ahosaaren välinen alue on sankan ja yhtenäisen järviruokakasvuston peittämä. Saunasaaren ja Ahosaaren välisen vesialueen vedenvaihtuvuus on estynyt sankan umpeenkasvun myötä, samoin on käynyt hankealueen pohjoispuoleiselle Tieranlahdelle. Tieranlahden umpeenkasvun voidaan olettaa osin johtuneen Saunasaaren ja Ahosaaren välisen vesiyhteyden umpeutumisesta ja veden virtauksen vähentymisestä. Sulkeutuneessa tilassa lahden umpeenkasvu on nopeaa.

Saunasaaren ja Ahosaaren välissä järven pohja on lähes kokonaan karkeaa ja keskikarkeaa hiekkaa (KHK ja HK). Lähellä Ahosaaren rantaa, noin 30 metriä rantaviivasta, pohjamaa muuttuu karkeaksi hiedaksi (KHt). Molemmissa saarissa, vesirajan yläpuolella, maalaji muuttuu kiviseksi moreeniksi.

Hakijan mukaan alueella ei ole todettu erityistä suojelua vaativia eliölajeja. Heille on tilaa ympärillä. Hakemus ei sisällä varsinaista luontoselvitystä.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Saunasaaren pinta-ala on noin 4 ha. Saaressa sijaitsee kaksi mökkiä. Saaressa on rantaosayleiskaavassa merkitty kaikkiaan 5 rantarakennuspaikkaa.

Maanmittauslaitos on osoittanut Saunasaaren tonttilaisille venevalkamaoiden Tiuranlahden pohjukkaan Lavaniementien viereen. Lahti on pahasti umpeenkasvanut, joten hakijan mukaan täytyisi ruopata valtavasti.

Suoritettavat toimenpiteet ja tehtävät rakenteet

Tien runkoon rakennetaan virtausaukko. Virtausaukko rakennetaan joko rumpuputkista (5 kpl 400 mm rinnakkain) tai betonisista käyttötarkoitukseen valetuista ontelolaatoista koottava, minimileveydeltään 200 cm ja minimikorkeudeltaan 50 cm.

Pengertien rakennustyöt aloitetaan talviaikana ruoppauksilla ja maansiirroilla. Ruoppauksia tehdään 3 800 m²:n alalla. Alueelta poistetaan telalustaisella kaivinkoneella ja maanajokalustolla elävä ja kuollut järviruokakasvusto, arviolta noin 1 000 m³. Eloperäinen ruoppausmassa ajetaan maatumaan hakijan omistamalle maa-alueelle ja käytetään myöhemmin peltojen maanparannusaineena.

Ruoppausmassojen ajo tapahtuu etukäteen pohjaan asti jäädytettyä kulkuväylää myöten. Samaa jäädytettyä väylää myöten ajetaan myöhemmin tien kantavat ja jakavat kerrosrakenteet.

Tielinjauksen kaivu toteutetaan molemmin puolin tielinjausta, seitsemän metriä puoleltaan ja keskimäärin 30 cm:n syvyydeltä. Kaivettu hiekka sijoitetaan puhdistetun tielinjan alimmaksi kerrokseksi. Kaikkiaan kaivettavaa ja

tielinjan pohjaan sijoitettavaa hiekkaa kertyy laskennallisesti 840 m³ltr, josta vesialueen puolella 630 m³ltr ja kiinteistön 426-405-362-1 puolelta 210 m³ltr. Lisäksi hiekkaa tierunkoon saadaan noin 190 m³ltr veden virtausreittien kaivusta.

Pengertien molemmin puolin virtausaukon edustoille ruopattavien virtausreittien pinta-ala on yhteensä 530 m². Muodostuvien massojen määrä on 190 m³ltr. Keskimääräinen kaivussyvyys virtausreiteillä on 35 cm.

Märkä hiekka nostetaan tielinjaukselle ja annetaan rauhassa kuivahtaa veden yläpuoliselta osaltaan. Kuivahtanut hiekka tasataan ja tiivistetään. Hiekkakerroksen keskimääräinen paksuus on noin 80–100 cm. Hiekkakerroksen harjaleveys on 4 metriä ja reunan luiskakaltevuus 1:2. Hiekkakerros toimii rakennusteknisesti suodatinkerroksena. Tasatun hiekan päälle asennetaan 5 metriä leveä suodatinkangas koko 190 metrin tielinjan matkalle.

Suodatinkankaan päälle ajetaan alueen ulkopuolelta toimitettavaa, käyttö-tarkoitukseen seulottua 0-90 mm raekoon hiekasta ja kivistä koostuva jakava kerros, kerrosvahvuudeltaan vähintään 40 cm. Jakavaa karkeaa soraa voidaan käyttää myös alemman hiekkakerroksen vesireunan eroosio- vuoraukseen. Vaihtoehtoisesti eroosiosuojaukseen käytetään 0–200 mm kiviä. Jakavan kerroksen luiskakaltevuus reunoilla on 1:1.

Päällimmäiseksi kerrokseksi tielinjalle tulee vähintään 20 cm:n kantava kerros tiesorasta, soramurskeesta tai kalliomurskeesta (0–32 mm). Kantava kerros tasataan ja tiivistetään huolellisesti.

Tien harjakorkeus on tasolla +77,28 m (N2000). Vesialueen keskiveden korkeus (MW) on +76,24 m (N2000).

Virtausaukon ja virtausreittien edustoilta niitetään järviruovikkoa kolmena vuotena 17 500 m²:n kokoiselta alalta. Niittojäte kerätään talteen ja kuljetaan samaan paikkaan ja jatkokäyttöön kuin tien rakentamisesta tuleva ruokojäte.

Kiinteistötiedot

Pengertie sijoittuu osin (150 m) Pyhäselän osakaskunnan hoitokunnan vesijättö- ja vesialueelle 426-405-876-12 ja osin (40 m) kiinteistölle 426-405-362-1. Saunasaaren puolella pengertie rajautuu hakijan omistamaan kiinteistöön 426-405-18-34.

Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Pyhäselän osakaskunnan hoitokunta on 22.1.2018 kokouksessa ilmoittanut, että sillä ei ole mitään hanketta vastaan.

Pyhäselän osakaskunnan hoitokunta on kokouksessaan 9.3.2019 päättänyt, että tiehankkeelle annetaan rakennuslupa, kun se suoritetaan

hoitokunnalle esitetyn suunnitelman mukaan. Toimenpiteestä hoitokunnalle maksetaan 500 euron korvaus.

Hakija on ilmoittanut hakevansa kirjallisen suostumuksen vesialueen omistajalta virtausreittien ruoppaamiseen.

Hakemuksen mukaan hakija on keskustellut Ahosaaren pengertien omistajien kanssa Saunasaaren pengertien kulun järjestämisestä Ahosaarentien kautta. Ahosaaren pengertien omistajien kanssa on keskusteltu korvauksena käyttöoikeudesta pahoin vesakoituneen pengertien vesakoiden raivausta, uuden kantavan kerroksen asentamista ja kohtauspaikkojen rakentamista.

Hakija on hakenut käyttöoikeutta pengertien ja virtausväylän alle jäävään alueeseen.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

Siltaan rakennetaan virtausaukko ja virtausaukkojen edustoille ruopataan virtausreitti veden vaihtuvuuden edistämiseksi ja umpeenkasvun hidastamiseksi. Ruovikkoa niitetään noin 1,75 ha:n alalla.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Hakijan mukaan hankkeesta aiheutuu seuraavia etuja: Lavaniemen veden laatu paranee, kun vesi pääsisi vaihtumaan. Kalastusmahdollisuudet paranisivat. Tulisi veneen pitopaikkoja ja hyvä kanoottireitti. Vapaa-asuntojen käyttö helpottuisi ja saaren virkistyskäyttö paranisi. Metsän puut saisi hyödynnettyä ja metsän hoito helpottuisi. Järvellä veneellä räälläys vähenisi.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemusta on täydennetty 14.2.2019, 4.3.2019, 11.3.2019, 13.3.2019, 18.3.2019 ja 26.3.2019.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi-FI>) 5.4.–6.5.2019.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Liperin kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-karjalan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja

luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Liperin kunnalta sekä Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) **Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut seuraavaa:

Hakemuksessa on tuotu esiin Ahosaaren tien vaikutus Saunasaaren edustan umpeen kasvuun. ELY-keskus toteaa, että vuoden 1974 maastokartan mukaan Ahosaari on ollut kiinteistörajojen perusteella kiinteässä yhteydessä maa-alueeseen. Tieoikeus on tullut voimaan 5.1.1993. Vuoden 1974 kartan mukaan Saunasaaren edustan vedensyvyys on ollut 60–70 cm. Hakemuksen liitteenä olevien mittausten perusteella tällä hetkellä suunnitellun tielinjan kohdalla syvin kohta on hieman yli 50 cm keskivedenkorkeudesta. Kiinteistörajojen mukaista vesialuetta saarten välillä on noin 150 metriä.

ELY-keskus on jo vuonna 2017 antamassaan lausunnossa (PO-KELY/216/2015) todennut, että Saunasaaren ja Ahosaaren välisestä pengertiestä saatava hyöty ei ole merkittävästi siitä aiheutuvaa haittaa suurempi. Hakemukseen lisätyt veden vaihtuvuuden parantamiseksi esitetyt toimenpiteet eivät muuta ELY-keskuksen kantaa luvan myöntämisperusteista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n mukaisena yksityisinä hyötyinä voidaan pitää Saunasaarella olevien osin rakennettujen ja osin rakentamattomien lomarakennuspaikkojen käytettävyyden ja käyttöarvon paraneminen. Yksityisiä hyötyjä arvioitaessa tulee huomioida, että saareen osoitetut lomarakennuspaikat ovat ilman pengertieyhteyttäkin tavanomaisella tavalla hyödynnettävissä ja käytettävissä voimassa olevan kaavan mukaisesti, eikä niiden käyttömahdollisuudet poikkea muista vastaavissa paikoissa sijaitsevista lomakiinteistöistä. Koska rakennuspaikoille on varattu kulkuyhteys Pietinlahden venevalkamasta eikä alueen kaavoituksessa ole osoitettu tieyhteyttä saareen, ei pengertien rakentamisesta aiheutuvaa yksityistä hyötyä voida pitää huomattavana.

Hankkeesta saatavia muita hyötyjä ovat saaren metsien hoidolle saatava hyöty sekä kesäaikaisen veneliikenteen ja mahdollisen talviaikaisen jäätieyhteyden käytön tarpeen väheneminen. Näiden hyötyjen merkitystä voidaan kuitenkin pitää vähäisenä ottaen huomioon saaren sijainti MU-alueella, jossa metsänkäsittelyssä tulee huomioida ranta-alueita koskevia metsänhoitosuosituksia. Mahdollista metsänkäyttöä varten tehtävä kulkuyhteys voitaneen toteuttaa talvitienä.

Hakemuksessa on esitetty sellaisia hyötyjä, joita ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan olisi pidettävä yleiselle edulle vesilain 3:6 §:n

tarkoittamina hyötyinä. Hakemuksesta ei ilmene, miten hankkeella mahdollistettaisiin esimerkiksi kanoottireitti tai kalastusmahdollisuuksien parantumista.

Alueella jo tapahtunut ruovikoituminen ja umpeenkasvu ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan poista tai vähennä tiestä aiheutuvaa haittaa, eikä näin ollen tuo oikeutta rakentaa tietä saareen. On todennäköistä, että pengertien rakentaminen tulisi joka tapauksessa lisäämään nykyistä laajemman alueen umpeenkasvua pidemmällä aikajaksolla tarkasteltuna, vaikkakin esitetyt vedenvaihtuvuutta parantavat toimenpiteet (väylä ja kolmena vuotena tapahtuva niitto) voisivat lähinnä väliaikaisesti parantaa veden vaihtuvuutta ja hidastaa käsittelyiltä alueilta umpeenkasvua. Lisäksi pengertie muuttaa maisemaa heikentävästi, huolimatta Saunasaaren edustan ruovikkoisuudesta.

ELY-keskus tuo esiin näkemyksensä, että edellisen perusteella arvioituna hankkeesta saatava kokonaishyöty ei ole haittoihin nähden riittävän merkittävä. Pengertien käyttötarve kohdistuu ainoastaan yksityisiin saarikiinteistöjen käyttäjiin. Lisäksi hanke loukkaa ELY-keskuksen arvion mukaan sanottavasti yleistä etua. Näin ollen lupaa pengertielle ei tulisi myöntää.

ELY-keskus ei näe estettä sille, että kohteessa suoritettaisiin kunnostustoimenpiteinä niittämistä ja virtausuoman rakentamista koskevat hankkeet (ilman pengertien rakentamista). Näitä kunnostustoimenpiteitä voidaan pitää alueen käytön kannalta hyödyllisenä ja umpeenkasvua hillitsevinä. Mikäli tässä ratkaisussa ei tulla myöntämään lupaa pengertielle, tulisi ratkaisussa käsitellä lupaa vaativat ruoppaus- ja muut kunnostustyöt, jos hakija on siinäkin tapauksessa halukas suorittamaan kunnostustyöt.

- 2) **Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on ilmoittanut, että ei anna lausuntoa.
- 3) **Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen** on ilmoittanut, että lausunnon antaminen ei ole tarpeen.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

- 4) [REDACTED] on todennut, että paras ratkaisu olisi rakentaa pengertie Saunasaaren kantatilan Lavaniemen kautta. Onko pengertien suunnittelussa otettu huomioon laskuojat ja pumppaamo? Onko veden vaihtuvuus lahdelmassa riittävä rakentamisen jälkeen? Kuinka virtaukset käyttäytyvät ruoppauksen jälkeen? Muistuttaja toteaa, että hakemuksessa mainitun 100 henkilön siirtyminen käyttämään Samulinneen yksityistietä, jossa on tällä hetkellä 30 osakasta, nostaa tien käyttöastetta huomattavasti.

- 5) [REDACTED] on ilmoittanut, ettei hyväksy tien linjausta. Tien linjaus pitää suunnata Matoniemeen. Saunasaaren asukkaille on myönnetty tienkäyttöoikeus Lavaniemen tiehen.

Yhdystietä Aho-Samulinniemi ei ole suunniteltu kasvavaan läpikululienteeseen. Tie ei kuulu Samulinniemen tiekuntaan. Se on pelkästään kahden perheen käytössä. Kasvava liikenne vaatisi ehdottomasti tien leventämisen ja seurauksena tien nykyiset käyttäjät joutuisivat maksu-miehiksi. Saunasaaren ja Ahon välisen keskeisen ulapalle aukeavan lahden sulkeminen pengertiellä saattaisi aiheuttaa ekologisen haitan korkealla vedellä ja ennalta arvaamattomia seurauksia luhta-alueella, pahimmillaan ison seisovan veden alueen.

Saunasaaren ja Ahon välinen lahti tunnetaan hyvänä kalapaikkana ja myös vesilinnut viihtyvät siinä. Voimakas ruoppaaminen ja kaivaminen aiheuttaa runsasta maa-aineksen sekoittumista veteen. Maa-aines levittäytyy lahden veteen ja vajoaa varsinkin tyvenellä säällä lahden pohjalle. Parempi vaihtoehto olisi rakentaa 50 m pitkä silta vesialueen yli.

- 6) [REDACTED] vastustaa Saunasaaren ja Ahosaaren välisen lahdenpohjukan ja luhta-alueen pengertien rakentamista, käytännössä tarkoittaa sulkemista. Ahosaaren ja Saunasaaren välinen lahti on luonnontilainen lahdenpohjukka ja siksi erittäin arvokas kalojen kutualue veden korkeudesta riippumatta.

Saunasaaren kulkuoikeus on kantatilan kautta. Jokainen alue, joka on kantatilasta, kuuluu automaattisesti Lavaniemen tiekuntaan.

Pengertien tulisi kulkea Matoniemestä Saunasaareen. Ahosaareen johdettava vaatimaton pengereetty kulku-ura on vain ns. pihatie ja kesäkäytössä. Noin 400 m pitkä ns. pihtatie liittyy Samulinniemen tiekuntaan, jolla on Samulinniemen kantatilasta irrotettujen palstojen kulkuoikeus. Suunnitelmissa oleva suuri lisäliikenne aiheuttaisi tarpeettomia lisäkustannuksia muistuttajalle.

- 7) **Samulinniemen yksityistien hoitokunta** vastustaa tien rakentamista hakemuksen suunnalle, koska tie lisäisi kohtuuttomasti liikennesäätöä Samulinniemen tielle. Saunasaaresta ei ole kulkuoikeutta Samulinniemen tielle päin. Parempi vaihtoehto on rakentaa tie Lavanimen suuntaan, mikä on Saunasaaren kantatila. Myös vesistön tilan kannalta Lavaniemen suunta on parempi, käsittelemätöntä rantaluhtaa jää enemmän. Ruovikon niitto vesialueelta on vesistön kannalta myönteinen. Hakemuksen mukainen lisäliikenne rasittaisi tietä kohtuuttomasti.

HAKIJAN SELITYS

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastualueen lausunnon johdosta hakija on todennut muun muassa, että ruoppauskohtaan tehdään silta ontelolaatoista. Keskiveden aikaan voidaan vene työntää aukosta ja mennä kävellen yli. Tarvittaessa hakijat voivat ontelolaattojen kohdalta korottaa pengertietä ja maisemoida se puustolla. Tuulastusmahdollisuudet paranevat, nykyään ei pysty tuulastamaan kaislottomisen ja ummehtumisen vuoksi.

██████████ muistutuksen johdosta hakija toteaa, että pelko hiekkojen kulkeutumisesta Kasurisensaaren edustalle on turha. Lisäksi ruoppaus ei yllä sinne.

██████████ muistutuksen johdosta hakija toteaa, että Samulinniemen tiestä tehdään entistä turvallisempi. Hakija lupaa peruskorjata Samulinnientietä.

██████████ muistutuksen johdosta hakija toteaa, että rakentamaton luhtaa riittää Pyhäselällä. Luhta on jo kasvanut umpeen.

Samulinniemen tiehoitokunnan muistutuksen johdosta hakija on todennut, että Samulinnientien lisäkuormittuminen olisi hyvin vähäistä. Hakija lupaa peruskorjata Samulinnientietä.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto hylkää Rauha Koistisen perustettavan tiekunnan lukuun vireille paneman hakemuksen.

Perustelut

Hankkeen ja sen sijaintipaikan yleiskuvaus

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa pengertie Ahosaaren ja Saunasaaren väliseen salmeen ja tehdä alueella ruoppauksia. Lisäksi hakija on ilmoittanut niittävänsä alueella ruovikkoa kolmena vuotena.

Saunasaareissa on tällä hetkellä kaksi mökkiä. Saareen on Pyhäselän-Telmonselän rantaosayleiskaavassa merkitty viisi rantarakennuspaikkaa. Saunasaari on kaavassa rantarakennuspaikkoja lukuun ottamatta merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU). Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan ranta-alueiden metsiä on käsiteltävä metsäkeskus Tapion antaman ranta-alueita koskevan metsänhoitosuosituksen mukaisesti. Kaavassa ei ole tieyhteyttä saareen.

Pyhäselän-Telmonselän rantaosayleiskaavan Luonto- ja maisemakohteet -osassa hankealue, Saunasaaren länsipuoli, on merkitty kasvillisuudeltaan merkittäväksi alueeksi. Saunasaaresta luoteeseen on kaavaan merkitty linnustoltaan merkittävä alue.

Saaren pinta-ala on noin 4 ha. Saareen kuljetaan kesällä nykyisin Tiuranlahden pohjukassa sijaitsevasta venevalkamasta, Lavaniementien viereltä, mihin Saunasaaren kiinteistön omistajille on perustettu venevalkamaoikeus.

Pengertien pituus on yhteensä 190 metriä, mistä 150 metriä sijoittuu Pyhäselän osakaskunnan yhteiselle vesialueelle 426-405-876-12 ja 50 metriä kiinteistön 426-405-362-1 alueelle. Hakija hakee käyttöoikeutta hankkeen edellyttämään alueeseen. Osakaskunta on antanut hankkeelle suostumuksen korvausta vastaan. Kiinteistön 426-405-362-1 omistaja vastustaa tiehanketta.

Hakemuksen mukaan Saunasaaren ja Ahosaaren välisen salmen vesialue on noin 50 m leveä. Vesisyvyys on ollut hankealueella marraskuussa 2018 20–50 cm.

Vedenvaihtuvuuden edistämiseksi penkereeseen olisi tullut 5 kpl halkaisijaltaan 40 cm olevaa rumpua tai vähintään 200 cm pitkä ja vähintään 50 cm korkea virtausaukko. Lisäksi hakija olisi ruopannut virtausaukon molemmille puolille virtausväylät, yhteensä 530 m² alalle.

Pengertie on hakemuksen mukaan noin 50 cm korkea. Toisaalta hakemuksen täydennyksen (toimitettu aluehallintovirastoon 26.3.2019) mukaan penkereen harjakorkeus on tasolla +77,28 m ja alueen keskivesi (MW) tasolla +76,24 m.

Hakemus ei sisällä kasvillisuus- tai linnustoselvitystä. Myöskään muita luontoselvityksiä ei ole tehty, esimerkiksi luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien esiintymistä ei ole selvitetty.

Hakemuksessa on kuvattu hankealueen kasvillisuutta yleispiirteisesti, ja myös Pyhäselän-Telmonselän rantaosayleiskaavan kaavaselostuksessa on yleispiirteinen kuvaus alueen kasvillisuudesta. Ahosaaren ja Saunasaaren välinen salmi on tiheästi kasvittunut ja vedenvirtaus alueella on heikentynyt. Saarten välinen salmi ja Tieranlahti ovat edelleen kasvittumassa.

Hankkeesta aiheutuvat hyödyt ja haitat

Aluehallintovirasto katsoo, että lupaa hankkeelle ei voida myöntää hankkeen haitattomuuden perusteella ja siten luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattavasti suurempi verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Pengertiestä aiheutuu yksityistä hyötyä, sillä kulku Saunasaareen helpottuisi tieyhteyden myötä. Silta nostaisi saarella olevien rakennuspaikkojen arvoa. Saarella on kuitenkin tällä hetkellä vain 2 loma-asuntoa ja sinne on kaavaan merkitty viisi rantarakennuspaikka eli suhteellisen vähän. Kaa-vaan ei ole merkitty tieyhteyttä ja maankäytön suunnittelussa lähtökohtana ei siten ole ollut tieyhteyden rakentaminen saareen. Saarella kiinteistön omistaville on järjestetty venevalkamaoikeus Tieranlahdesta. Rakennuspaikat ovat ilman tieyhteyttäkin tavanomaisella tavalla käytettävissä.

Tie voisi helpottaa myös esimerkiksi metsänhoitotöiden tekemistä. Saaren pinta-ala on vain noin 4 ha ja MU-aluetta koskeva suunnittelumääräys rajoittaa ranta-alueilla tehtäviä metsätöitä. Siten aluehallintovirasto arvioi, että tieyhteydestä aiheutuva hyöty metsänhoidon kannalta olisi suhteellisen vähäinen.

Pengertien rakentaminen ja siihen liittyvät ruoppaukset aiheuttaisivat työ-aikaista samentumista vesialueella. Samentumisesta aiheutuva haitta jäisi kuitenkin vähäiseksi ja lyhytaikaiseksi.

Ahosaaren ja Saunasaaren välinen alue sekä Tieranlahti ovat tiheästi kasvittuneita. Vesialueen leveys salmessa on noin 50 m. Vaikka pengertiehen tulisi virtausaukkoja ja virtausaukkojen eteen ruopattaisiin virtausväylät, niin pengertie siitä huolimatta selkeästi heikentäisi vedenvirtausta nykyisestä ja johtaisi vesikasvillisuuden lisääntymiseen ja veden laadun heikentymiseen.

Aluehallintovirasto toteaa, että vaikutukset veden laatuun eivät ole niin merkittäviä, että vesimuodostuman Pyhäjärvi hyvä ekologinen tila vaarantuisi. Siitä huolimatta hankkeesta aiheutusi haittaa yleiselle edulle veden laadun heikentymisen seurauksena. Veden laadun heikkeneminen ja alueen lisääntyvä kasvu voisi myös heikentää kalaston olosuhteita.

Hakemuksen mukaan penkereen korkeus keskiveden korkeudella on noin 1 metriä. Kun otetaan huomioon pengertien pituus, noin 190 metriä, niin pengertiestä aiheutuisi myös maisemallista haittaa, vaikka penger jäisikin kesäaikaan paljolti tiheän kasvillisuuden taakse.

Vesisyvyys hankealueella on ainakin osan vuotta noin 50 cm, mikä aluehallintoviraston arvion mukaan mahdollista veneilyä. Pengertie heikentäisi veneilymahdollisuuksia hankealueella.

Edellä mainituin perustein aluehallinto katsoo, että hankkeesta aiheutuisi haittaa yleiselle edulle ja mahdollisesti myös yksityiselle edulle ainakin veden laadun heikkenemisen seurauksena. Hanke vaikuttaisi haitallisesti myös maisemaan. Hankkeesta aiheutuu ainoastaan yksityistä hyötyä. Hyödyt yksityiselle edulle eivät ole huomattavia yleisille tai yksityisille eduille koituvien menetyksiin verrattuna. Vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytykset eivät siten täyty ja aluehallintoviraston on tullut hylätä hakemus.

Aluehallintovirasto katsoo, että hakemuksen luontoselvitysten perusteella ei voida luotettavasti arvioida, olisiko ruoppauksista ja pengertien rakentamista aiheutunut luonnonsuojelulain vastaisia seurauksia. Tämän takia lupaa ei ole myönnetty ruoppauksiinkaan, vaikka ruoppaukset edistäisivät vedenvirtausta.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 7 ja 13 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5–7 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Ratkaisu huomioon ottaen vastaaminen lausunnossa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 3 695 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuodelle 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Koska päätösasiakirja sisältää useita maksutaulukossa maksulliseksi säädettyjä vesitalousasioita siten, että ne muodostavat samaa tarkoitusta palvelevan kokonaisuuden, peritään asian käsittelystä korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian käsittelymaksun suuruinen maksu kuitenkin siten, että maksuun lisätään 50 prosenttia toisen vesitalousasian mukaisesta maksusta.

Maksutaulukon mukaan siltaa koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 2 860 euroa. Maksutaulukon mukaan alle 2 000 m³tr ruoppausta koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 1 670 euroa. Ruoppauksen osalta asian käsittelystä perittävän maksun suuruus on siten 835 euroa. Myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä peritään samansuuruinen maksu.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija/Rauha Koistinen perustettavan tiekunnan lukuun
Liperin kunta
Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastualue

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Ilmoitus päätöksestä lähetetään niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi-fi>).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Liperin kunnan verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Ari Liimatainen ja esitellyt ympäristöneuvos Satu Ahola.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksu-laissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **28.6.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611
asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)
telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja ISAVI/833/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/833/2018 har godkänts elektroniskt

Ahola Satu 19.05.2021 07:05

Liimatainen Ari 18.05.2021 14:56